



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena**

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,  
doctrina excutitur, scripta recensentur

**Origenes**

**Rothomagi, 1668**

XVIII. Graeculos praecipue: à Latinis vero benignius exceptus est.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-25059**

**A** dogmata maxime reprobata in utramque disputavit partem, sententiam ipse suam fortasse hac arte occultans; præcipuosque Origenis laudatores commemoravit. Vixit circa annum 720 Germanus Patriarcha Constantinopolitanus, qui præter alia opuscula *av. 720-730* *δὲ πρὸς τὸν Ἰωάννην* scripsit. Libri hujus summa fastigia legens Photius Cod. 233. in eo præcipue hoc agi refert, ut Gregorij Nysseni scripta ab illo Origenis errore immunia esse probentur, quo Dæmones, ac homines infernis ignibus damnatos liberatum aliquando iri affirmatur; ab Origenistis ergo Gregorij libros partim spuris additamentis, partim etiam male interpretatis verbis fuisse vitiatos Germanum pertendisse; eoque opere insignem de Origenistis aperte convictis triumphum egisse. Coævus propemodum fuit Germano huic Iohannes Damascenus, qui suam adversus Origenistas odium clarissimis testimoniis declaravit; in libro præsertim De Hæresibus, in quo terribis Hæreticis Origenianos accenset, eosque Augustinum & Epiphanium affectatus duplices fuisse ait. Idem in Eclogis, quæ manu scriptæ extant in Bibliotheca Claromontana Societatis Iesu, fragmenta quadam affert Antipatri Bostorum Episcopi, *ἐν τῷ 27ῷ βλασφημῶν τῶν ὁμοιωμάτων ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἀποστολικῆς ἐπιστολῆς*. Qui quomodo fuerit in Origenem animatus ex hoc titulo intelligitur. De hujus Antipatri ætate diu ac multum mihi quaesita, id solum hæcenus potui deprehendere, Eusebio quem suggillat recentiorem fuisse, Iohanne Damasceno à quo laudatur, vetustiore. Incomperta quoque mihi ætas Iohannis Mabropodæ Metropolitanæ Ecclesiæ Euchaitarum, qui scripsit Solutionem in Explicationem Origenis in Psalterium. Recensetur ille liber in Catalogo Bibliothecæ Constantinopolitanæ Illustrissimi Principis Marmoretæ, qui subne-  
**C** xus est Supplemento Bibliothecæ Gesnerianæ Antonij Verderij. Anonymum quoque Origenis Scholiasten commemorat Antonius Possevinus in Apparatu sacro, ætatis peræque ignotæ. Nihil magis conijcere possum quo tempore lucubrata fuerit *ἀπὸ τῆς ἰστορίας τῆς ἐκκλησίας*, quæ ponitur in Allatiano Vaticana Bibliothecæ censu. Par Damasceni Venerabilis Beda æquum Origeni se præbuit; nam & præclaras eius dotes extulit præconiis, nec vitia tamen dissimulavit. Iniquior Anastasius Bibliothecarius suppressis Adamantij laudibus ejus tantum errores amare ultus est, Eusebiumque ipsum nimij erga Origenem amoris acriter coarguit. Sæculo sequente, quod à Christi ortu nonum numeratur, floruit Haymo Alberfatenfis. Apertis ille verbis Origenem crimine conatus est absolvere; errores vel ipsi ab Hæreticis affectos, vel ab ipso non ex sententia, sed ex opinione propositos asse-  
**D** verans. Contra vero Photius Constantinopolitanus Patriarcha ipseus æqualis Adamantium favissime proscedit.

XVIII. Longum esset singulorum explorare & referre sententiam, qui obiter ac aliud agentes de Origene Origenisque doctrina quid sibi videretur strictim ediderunt. Quid enim Georgium Syncellum, & Theophanem; quid Georgium Cedrenum, quid Theophylactum, quid Iohannem Zonaram, quid Michaëlem Glycam, quid Nicephorum Callisti commemorem, à quibus, ut à tota fere Græcularum natione pessime exceptus est? quid Nilum Thessalonicensem, qui nihil ait Origeni, Christianorum licet sapientissimo, & Scripturæ peritissimo, profuisse sapientiam, quo minus à fidei integritate descisceret. Suidas Lexicographus pro more suo aliorum dicta compilans duplici Origenem donavit elo-  
**E** gio, quorum prius ex Eusebio fere decerptum, sed confuso & perturbato ordine, partim etiam ex Græca interpretatione Elogij quod ipsum donavit Hieronymus, mirifice ipsum extollit; alterum vero deproptum *ἠρωδῆτι* ex Cedreno Hærescos ipsum crimine compellat. Animadversionem vero nostram postulat, quod pro Origene Nicetas scripsit e-  
**F** logium: *Hoc autem, inquit, in summa dicendum est, Origenem in physico theorematibus, eorumque allegorijis, necnon in tota morali disciplina doctorum omnibus acceptissimum, accommodatissimumque fuisse, atque adeo eum, qui virtutum ætioribus se maxime omnium exercebat. Huius enim exercitij studio vitam usque adeo excolebat, ut peccatus ejus, quemadmodum aiunt, præ nimia rei consuecunque animata continentia & abstinentia exciderit. At in vera fide, iisque disciplinis, quæ majorem contemplationem, atque in primis theologiam requirunt, omnium quotquot illum præcesserunt, & secuti sunt, absurdissimum se præstiterit: quæ ex Epiphanio fere decerpta sunt.* Rursum vero quid Sidonium Apollinarem, quid Bedam, quid Freculphum Lexoviensem, quid Reginonem, quid Hermannum Contractum, quid Marianum Scotum, quid Honorium Augustodunensem, quid Gulielmum Parisiensem appellem, qui in eum sese æquiores præbuerunt? quid Martinum Polonium qui magnis eum extulit laudibus? quid Anastasium Bibliothecarium qui in contraria fuit sententia, & asperrimis ipsum convitiis perfreuit? quid Bernardum, qui in Sermone De verbis Origenis, hunc circumspicte legendum esse monet, quod multa illum contra fidem scripsisse sanctorum Patrum tradat auctoritas? quid Thomam Aquinatem, ipsam haud secus ac parentem Arianorum incessentem? quid Robertum Cursonum Anglum, quem scripsisse librum *De salvatione Origenis* refert Balæus Centur. 3. Scriptoris Britannicæ? quid Vincentium Bellovacensem, qui Speculi Doctrinalis libr. 18. cap. 43. summa æqui-

*Beda in Cat. Istanti q. Florb. cap. De luminibus. Eccl. Anastas. in Hist. ad A. Chr. 187. p. 244.*

*Nil. de pri. Papa 25. c. 1. p. 63. in libr. De script. Eccl.*

*Epiph. Her. 64. cap. 5.*

tate de Origene pronuntiat: quid Vernerum VVestphalum, qui postquam laudes in A  
 Originem congesit, conciliare se non posse dicit repugnantes & oppositas de meritis ac  
 virtutibus Originis sententias? Quid varios præterea inferioris illius aui Hæreticos re-  
 censentem, qui pieraque ipsius placita renovant: velut ij quibus nomen fuit de Barulo,  
 quos Historici narrant animarum *αγοραστήν* defendisse, & beatam Virginein pro Angelo  
 habuisse: velut Valdenses, qui Sacerdotes quamdiu criminibus & noxis impliciti hærent,  
 ordinis sui potestate uti non posse, & pios omnes Sacerdotes esse asserunt? Vnum il-  
 lud monitis Lectores velim, asperius fere à Græcis Originem quam à Latinis adhiberi:  
 cuius rei causam ad Synodum Quintam referimus, quæ cum Originem una cum Tribus  
 Capitulis damnasset, Tria vero Capitula complures Occidentis Episcopi aduersus Synodi  
 auctoritatem tueri instituerunt, hinc tuendi quoque Originis profecta apud ipsos videtur B  
 esse consuetudo.

XIX. Piam foeminam Mechtildem decimumquartum sæculum tulit. Hujus ante an-  
 nos aliquot in lucem emissa vita est, in qua editum ipsi divinitus oraculum quoddam no-  
 stra observatione dignum refertur. Cœlitus quippe Deum ipsi nuntiasse narrat vitæ  
 hujus Scriptor, quidquid Samsoni, Salomoni, & Origeni condonatum à se, & indultum  
 est, consulto homines celasse, ut rei hujus ignoratione perterriti doctissimi, prudentis-  
 simi, & fortissimi quique, perparum de se, omnia vero de Deo sperare discant. Celebraba-  
 tur hoc ipso tempore Bernardus Guido, à quo recensentur Origeniani errores, & in Sy-  
 nodo Quinta una cum Auctore damnati esse memorantur. Posterior illo Bartolomæus  
 Platina præclare egit cum Origene, & magnis cum laudibus exornavit. Maximo vero fuit C  
 sequenti atate Iohannis Pici, Mirandulam Comitum, in re literaria laus & celebritas, ut ne-  
 que nobiliorem, neque doctiorem patronum sibi Origenes optare potuerit. Inter nongen-  
 tas ergo Conclusiones, quas univesto orbi disputandas proposuit, insignis hæc erat: *Ra-  
 tionabilis est credere Originem esse salvum, quam credere ipsum esse damnatum.* Ex ingenti illa Po-  
 sitionum struce tredecim asteriscis signatas, quasi Fidei Christianæ contrarias, Pici æmuli  
 damnaverunt, in quibus ea erat quæ ad salutem Originis pertinet. Apologiam pro se sua-  
 que doctrina scripsit clarissimus Princeps, & tutando Adamantio peculiare caput dicavit.  
 Septem illud constat articulis, quos referre utile est: *In primo videtur, an Origenes unquam  
 hæreticam de rebus fidei opinionem scripsit & crediderit: In secundo, dato quod scripsit, an dogmati-  
 ce, vel adhesive, vel inquisitive tantum scripsit: In tertio, dato quod adhesive, an taliter adhesive, D  
 quod ille scribendo moraliter peccaverit, & Hæreticus dici possit: In quarto, dato quod scripsit, & ta-  
 liter scripsit, quod scribendo erraverit, an pro talibus unquam penituerit: In quinto, dato quod de  
 eius nec penitentia, nec impenitentia constet, an sit rationabilis ipsam credere esse damnatum, an sal-  
 vum: In sexto, quid ex dictis Decretorum iudicandum sit Ecclesiam determinasse de Origene: In septi-  
 mo, quantum obliget in ista materia credulitatem nostram determinatio Ecclesie.* Diversa fuerunt de his  
 Conclusionibus, & Apologetico hominum iudicia, adeo ut vitanda multorum offensio-  
 ni, ne à quoquam legerentur ista Conclusiones Decreto sanxerit Innocentius 8. Pontifex  
 maximus; salvam tamen ac integram Pici existimationem esse voluerit. Hujus successores  
 Alexander 6. anno 1493. 18. Junij Breve Apostolicum ad Picum dedit, quod est hujusmo-  
 di, ut pro Apologia ipsum valere possit, adeo severa & gravi oratione omni Picum hære- E  
 feos & erroris suspicione liberat. Aliis puto Pici exemplum, ut simile pro Origene aude-  
 rent, stimulo fuit. Quamobrem Iohannes Nauclerus Tubingensis Præpositus insignia in  
 Chronico Origeni elogia conscripsit. Multis eum quoque concelebravit laudibus Iohan-  
 nes Tritemius Abbas Spanhemensis, in libr. De script. Eccles. nec errores tamen ipsius  
 dissimulavit, ab iisque se alienum esse velle professus est.

XX. Initio superioris sæculi sparsas in Bibliothecis Origenianarum scriptionum reli-  
 quas colligere, & in publicam lucem dare primus instituit Iacobus Merlinus Visturnien-  
 sis, Theologus, Canonicus, & Pœnitentiarius Parisiensis. Operi Apologiam addidit pro  
 Origene, in qua de Gelasio, & lata ab eo in Concilio Romano sententia, tum & de Hie-  
 ronymo non satis prudenter locutus est, nec ut Catholicum ac pium virum, nedum Theo- F  
 logum decuit, aliaque adjecit multa, quæ Massæi Cameracensis Scholæ tum Rectoris, &  
 Natalis Bedæ Facultatis Theologicæ Syndici expostulationibus patuere. Cum Originis  
 ergo ipsi affingerentur errores, multis ac diu res in Supremo Senatu, & inter Parisinos  
 Theologos controversa ac disputata est. Certe anno 1522, Apologiæ suæ Apologiam per-  
 texere necessum habuit Merlinus. Manu scripta illa servatur in Theologicæ Facultatis Bi-  
 bliotheca, e jusque mihi usura concessa est. Quam cur in lucem non emisisset Auctor, equi-  
 dem nescio. Tribus illa libris continetur. Prior pro Origene, Originisque doctrina pu-  
 gnat, & septem Conclusionibus absolvitur, quarum prima hæc est: *Non est certum & evi-  
 dens, nec indubitatum, Concilium aliquod damnasse Originem Adamantium Leonidis martyris filium,  
 tanquam Hæreticum notorium & publicum.* Altera ita se habet: *Dogmatizans Originem Adamantium*